УДК 376-056.264-053.4
DOI: 10.15587/2519-4984.2024.299310

ФОРМУВАННЯ СЕМІОТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЛОГОПАТОЛОГІЄЮ

О. Б. Бєлова

The scientific publication presents a theoretical and experimental-comparative analysis of the formation of the semiotic component of speech in senior preschool children with speech disorders. The purpose of the study is to investigate the dynamics of the development of the semiotic component of speech in senior preschool children with speech pathology after correctional educational and developmental intervention. The methods of the study are: theoretical − analysis of scientific sources to solve the problematic issue; empirical − use of diagnostic tools (tasks − educational, game, research, during which children with speech disorders study phonemic, lexical, grammatical and prosodic levels of speech; analysis; comparison), formative (game, verbal, exercises, etc.) and variable statistical (quantitative and qualitative) ones. Results of the study. Corrective educational and developmental work on the formation of the semiotic component of speech in senior preschool children with speech pathology took place at the propedeutic-foundational (preparing the child for the acquisition of basic speech and language knowledge and skills), variably sequential (providing a combination of visual and speech actions), speech-active (involving the child in the speech environment) stages. Additionally, the methods and techniques of correctional educational and developmental work are substantiated. The compared materials of the study of the ascertaining and formative experiments testified to the dynamics of the development of the semiotic component of speech in children with logopathology. The children studied improved their phonemic (perception, analysis and representation), lexical (expressive and impressive speech), grammatical (composing stories, agreeing verbs with the subject in number, declining nouns and adjectives, modifying verbs by person and number, use diminutives and pet forms of nouns in all genders and cases) and prosodic (normative voice power, speech rate, expressive intonation and clear diction) levels of speech
Keywords: *semiotic component of speech, children of senior preschool age, speech disorders, logopathology*

How to cite:
Bielova, O. (2024). Formation of the semiotic component of speech in senior preschool children with logopathology. ScienceRise: Pedagogical Education, 1 (47), 74–78. doi: http://doi.org/10.15587/2519-4984.2024.299310

© The Author(s) 2024
This is an open access article under the Creative Commons CC BY license

1. Вступ

З огляду на матеріали дослідження та наукові підтвердження можемо стверджувати, що мовленнєвий розвиток дітей з логопатологією не треба розглядати ізольовано, ігноруючи психічну складову. Зважаючи на специфічність порушень цієї категорії дітей, використання загальновизнаних методик та вузькоспрямованих корекційно-педагогічних прийомів у корекційно-педагогічній роботі є ірраціональним підходом [1–4]. Проблема комплексної мовленнєвої готовності до навчання в закладах загальної середньої освіти постає гостро не тільки для дітей із порушеннями мовлення, але й для певного відсотка дошкільників із нормотиповим психофізичним розвитком, у котрих виявлено достатній семіотичний та інтелектуальний розвиток і недостатній − фізіологічний і психічний.

Задля ефективної адаптації в умовах початкової освіти ці діти потребують додаткового психолого-педагогічного, а деякі − логопедичного навчання [5].

2. Літературний огляд

Багатоаспектне вивчення стану та визначення особливостей мовленнєвої готовності дітей із логопатологією здійснено відповідно до функційної системи мови, мовлення та «Концепції стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку» [4] з урахуванням актуального стану сформованості базових компонентів, що дало змогу окреслити важливі аспекти корекційно-навчально-розвивальної роботи, спрямованої на формування семіотичної складової мовлення з огляду на вікові особливості, закономірності розвитку мовлення та психіки в загалом. Зокрема, концептуальні положення стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку із порушеннями мовленнєвого розвитку Є. Соботович дають зрозуміти, що в дітей навіть із незначними порушеннями мовлення в умовах загальної середньої освіти виникають труднощі під час засвоєння навчальної програми; спостерігаються проблеми під час взаємин із близьким оточенням. Усвідомлення власної мовленнєвої некомпетенції призводить до

негативних емоційних переживань (страх щодо мовлення, тривожність, роздратування тощо). Мовленнєві порушення (різної етіології) супроводжуються варіативним дисбалансом; виникають проблеми в інтелектуальній діяльності та психічному розвиткові зокрема. Соціальна інтеграція дітей із порушеннями мовлення в загальноосвітній простір має передбачати сформованість сенсомоторного, інтелектуального та мовленнєвого розвитку [4].

З метою формування семіотичної складової мовлення важливого значення набуває розвиток мовленнєвої особистості, який ґрунтується саме на когнітивній матерії (L. Kalmykova, N. Kharchenko, H. Kyuchukov, I. Mysan). Старший дошкільник на елементарному рівні має усвідомити систему мови, мовленнєві вміння, які забезпечують комплексний розвиток усіх компонентів усного мовлення, підготовку до писемного мовлення, наявність мотивації щодо засвоєння звукової культури мовлення [6]. В педагогічному аспекті розглянуто умови, які впливають на формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в закладах загальної середньої освіти:

– комунікативно-мовленнєва спрямованість під час навчання; використання мовлення на різних напрямах навчальної діяльності (пізнавальної, мовленнєвої, художньої, театральної, ігрової, комунікативної);

– комплексний підхід до навчання та розвитку мовлення;

– формування адекватної мотивації до комунікативно-мовленнєвої діяльності;

– співпраця з батьками щодо роботи з активізації комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей.

Корекційна, навчальна та розвивальна робота з дітьми з порушеннями мовлення з позиції провідних учених (N. Bazyma [7], O. Bielova [8, 9], Y. Lyndina [10], N. Pakhomova [11], Y. Ribtsun [12] та ін.) має бути спрямована на цілісне формування мовленнєвої системи: лексичного (словниковий запас забезпечить орієнтування в соціальному просторі), граматичного (використання під час спілкування конструктивні мовленнєві моделі (словотворення, словозміні) [13, 14]; фонетичного (аналіз, уявлення звукового складу), просодичного (темп, інтонація, виразність мовлення) рівнів [15]; правильної звуковимови; діалогічного (вміння слухати співрозмовника, розуміти звернене мовлення, підтримувати розмову, відповідати на запитання) та монологічного (зв'язно складати розповіді на різні теми; уміння слухати й розуміти літературно-художні твори, висловлювати власну думку) мовлення [16]. Такий підхід дає змогу дитині заглибитися у вербальне середовище, комплексно опанувати мовленнєвими знаннями та вміннями, використовувати їх під час спільної взаємодії з близьким оточенням, колективом однолітків, а також у навчальній та ігровій діяльності.

3. Мета та задачі дослідження

Метою дослідження є вивчення динаміки з розвитку семіотичної складової мовлення в дітей старшого дошкільного віку з логопатологією після корекційного навчально-розвивального впливу.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1) теоретичне обґрунтування наукових позицій щодо важливості формування семіотичної складової мовлення у дітей старшого дошкільного віку;

2) визначення змістовності навчально-розвивальної роботи з формування семіотичної складової мовлення у дітей старшого дошкільного віку з логопатологією;

3) здійснення порівняльного аналізу результатів дослідження семіотичної складової мовлення у дітей з порушеннями мовлення до і після формувального експерименту.

4. Матеріали і методи

Формувальний експеримент включає комплекс методів. Теоретичні методи, а саме: аналіз, систематизація та узагальнення дозволили простежити наукові позиції щодо вирішення проблемного питання. Це сприяло аналітичному осмисленню досліджуваного явища, окреслення об'єктивних висновків. Емпіричні методи включати використання різновидів діагностичних та формувальних психолінгвістичних методів. Так, під час діагностики використовувались завдання спрямовані на вивчення семіотичної складової мовлення (фонематичного, лексичного, граматичного, просодичного рівнів мовлення), також застосовано додаткові методи вивчення: бесіда, спостереження. На основі цих методів зібрано якісні показники матеріалів дослідження. Корекційна навчально-розвивальна робота включала формувальні методи (ігровий, словесний, вправи тощо). Вагомими в експерименті є основні методи аналізу (розкриття особливостей розвитку мовлення кожної групи дітей), порівняння (дітей із логопатологією та нормотиповим розвитком), а також обробка даних (варіативно-статистична дескрипція), які за визначеними критеріями Ґрунтувалися на показниках бальної системи оцінювання. Зібрані результати експерименту зводилися до кількісного та якісного вимірювання, на підставі якого вибудовувався порівняльний аналіз між досліджуваними явищами. Достовірність результатів експерименту, підтверджена параметричним
t-критерієм Стьюдента, допомогла визначити взаємозв'язок між тяжкістю мовленнєвих порушень та специфічним розвитком рівнів мовлення.

Реалізація корекційної навчально-розвивальної роботи відбувається на пропедевтично-ґрунтовному, варіативно-послідовному, мовленнєво-активному етапах роботи. Відповідно на пропедевтично-ґрунтовному етапі здійснюється підготовка дитини старшого дошкільного віку з логопатологією до засвоєння базових знань та вмінь компонентів мовленнєвої готовності. Під час корекційної навчально-розвивальної роботи на початковому рівні створюються емоційно-довірливі стосунки, ураховуючи вікові особливості, індивідуальні можливості дитини, фокусуючи увагу на тлумаченні понять, слуховому сприйнятті інформації, візуалізації дій на навчально-корекційному матеріалі. Корекція та формування підскладових семіотичної складової мовлення на цьому етапі відбувається наступним чином:

– фонематичний рівень мовлення – *фонематичне сприймання* – стимуляція фонематичного сприйняття немовленнєвих та мовленнєвих звуків (упізнавання та розрізнення немовленнєвих звуків; імітація звуків; співвіднесення звуків із назвами тварин, музичних інструментів, природних явищ; знайомство із буквами та звуками; виділення звуку в слові за слуховим та зоровим контролем; розрізнення близьких за звуковим складом слів; диференціація близьких за звучанням фонем; виділення звука з групи звуків; виділення звука в слові);

– лексичний рівень мовлення – розвиток імпресивного (під час демонстрації зображень вивчення слів з тематики: *«Кольори», «Геометричні фігури», «Овочі», «Фрукти», «Ягоди», «Дерева», «Квіти», «Емоції»;* знайомство зі словами, що позначають емоції; вивчення слів прикметників, які називають ознаку предмета (колір, смак) та виражають експресивність (уживання в мовленні вивчених слів));

– граматичний рівень мовлення – візуальне сприймання та аналіз частин малюнків, які поєднуються в єдину історію (вибудовування причинно-наслідкових зв'язків); опертя на зоровий образ предмета під час вивчення зменшено-пестливих форм іменників в усіх родах та відмінках;

– просодичний рівень мовлення – з опорою на зразок регуляція тонусу м'язів, робота над фізіологічним, носовим диханням.

Під час варіативно-послідовного етапу – передбачено поєднання візуальних та мовленнєвих дій. Навчально-розвивальна робота сприяє поступовому переходові від зорового контролю до когнітивно-мовленнєвого, що дає можливість дитині, спираючись на зоровий зразок, самостійно організовувати як усне, так і писемне мовлення. Корекція та формування підскладових семіотичної складової мовлення на цьому етапі забезпечується наступним чином:

– фонематичний рівень мовлення – акцентування на *фонематичному аналізі слова* з опертям на слухове та зорове сприймання образу предмета (показ зображених предметів, що мають відповідний звук на початку, в середині та в кінці слова; виявлення різних звуків у слові; з'ясування кількості звуків у слові);

– лексичний рівень мовлення – розвиток імпресивного (вивчення слів з тематики: «Тваринний світ» *(свійські і дики тварини), «Птахи», «Комахи», «Пори року», «Одяг», «Частини тіла»;* вивчення прикметників, що виражають емоції, настрій, почуття *(веселий, радісний, схвильований, небезпечний, сердитий, переляканий, здивований, красивий, поганий, наляканий* та ін.)) а також експресивного (вживання в мовленні вивчених слів, синонімів, анонімів) мовлення;

– граматичний рівень мовлення – складання розповідей за картинкою, уживання в мовленні займенників; візуальне визначення числа іменників; узгодження прикметника з іменником у числі та роді;

– просодичний рівень мовлення – робота над мовленнєвим диханням та силою голосу.

На мовленнєво-активному етапі залучається дитина до мовленнєвого середовища. Корекційно-навчально-розвивальна робота передбачає формування семіотичних підскладових з використанням мовних засобів (слів, речень, текстів), що дає змогу дитині навчитися розуміти мовлення близького оточення, граматично правильно висловлювати власну думку, а отже, сприятиме її соціалізації та розвитку пізнавальної активності. Корекція та формування семіотичних підскладових проходить наступним чином:

– фонематичний рівень мовлення – забезпечення *фонематичного уявлення* з опертям на слухове сприймання (зіставлення звуків із предметом; зіставлення звуків із словом (дібрати слова зі звуками *[к]-[о]-[р] – корона, корм, корінь* тощо)); підготовка до читання;

– лексичний рівень мовлення – розвиток імпресивного (вивчення слів з тематики: *«Меблі», «Посуд», «Транспорт» «Сім'я», «Школа», «Професії»*) та експресивного (уживання в мовленні вивчених слів, а також синонімів, антонімів, образних, багатозначних слів, зокрема з переносним значенням; встановлення між словами ситуативних, синтагматичних, парадигматичних, понятійних, логічних зв'язків тощо) мовлення;

– граматичний рівень мовлення – складання оповідань, розповідей різної тематики; уживання слів-займенників; визначення числа іменників; узгодження дієслова-присудка з підметом у числі; узгодження прикметника з іменником у роді, числі та відмінку; відмінювання іменників та прикметників; змінювання дієслів за особами та числами; уживання зменшувальних форм слова;

– просодичний рівень – самоконтроль темпу, тембру, інтонації, дикції мовлення під час спілкування.

Дослідженням було охоплено 607 дітей старшого дошкільного віку, із них 250 з нормотиповим розвитком та 357 – із логопатологією (дислалією, заїканням, ринолалією, дизартрією). Під час збору експериментальних даних отримано згоду батьків учасників дослідження. У процесі проведення дослідження було дотримано відповідних етичних норм і правил; жодного морального тиску на дітей не здійснювалося. Усі процедури, виконані з участю респондентів, відповідали етичним стандартам інституціонального та/або національного дослідницького комітету, а також Гельсінської декларації 1964 року та її пізнішим поправкам або відповідним їй етичним стандартам.

5. Результати дослідження та їх обговорення

Вивчення динаміки розвитку семіотичної складової мовлення проводилось із дітьми старшого дошкільного віку експериментальної групи (ЕГ). Ефективність корекційної навчально-розвивальної роботи визначалась під час порівняння констатувальних (V) результатів дослідження з формувальними (R), а також зіставлялися показники формувального експерименту дітей з логопатологією (RL) з їх однолітками з нормотиповим розвитком (НМР), (RN). Узагальнений порівняльний аналіз констатувального ($V_{ЕГ}$) та формувального ($R_{ЕГ}$) досліджень вказує, що корекційно-навчально-розвиткова робота позитивно вплинула на розвиток семіотичної складової мовлення (Рис.1).

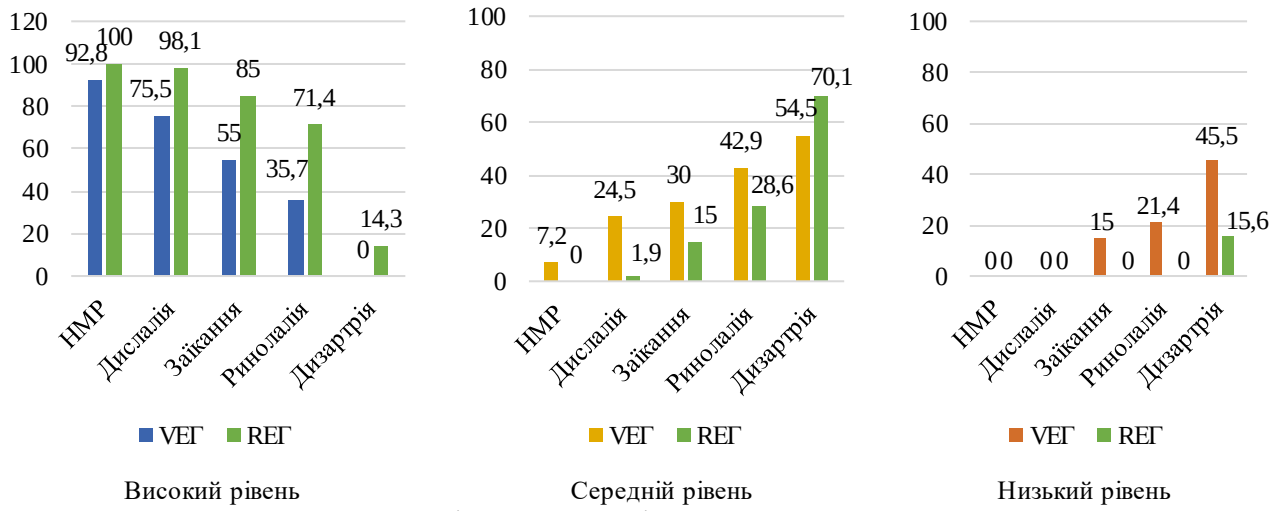

Рис. 1. Динаміка розвитку семіотичної складової мовлення

Показник відхилення доводить, що високий рівень (від 42 до 62 балів) семіотичної складової мовлення піднявся за всіма категоріями дітей, його динаміка, як правило, залежала від початкового рівня розвитку та індивідуальних можливостей. Тому діти, в котрих він був сформований на початковому етапі дослідження, мали знижене відхилення. Найбільшу сформованість спостерігаємо в осіб з ринолалією (R_V<35,7 %), заїканням (R_V<30,0 %), дислалією (R_V<22,6 %), дизартрією (R_V<14,3 %) та нормотиповим розвитком (R_V<7,2 %). Відповідно групи дітей із середнім рівнем (від 21 до 41 бала) зменшилися, їх показники приймали від'ємне значення, зокрема, в дітей із дислалією (R_V>22,6 %), заїканням (R_V >15,0 %), ринолалією (R_V>14,3 %), нормотиповим розвитком (R_V>7,2 %), а позитивне відхилення спостережено в осіб з дизартрією (R_V<15,6 %). Низький рівень (від 0 до 20 балів) встановлено лише у дітей із дизартрією. Показники відхилення за цим рівнем є від'ємними в трьох групах дітей з порушеннями мовлення, а саме: заїканням (R_V>15,0 %) та ринолалією (R_V>21,4 %), з дизартрією (R_V>29,9 %).

Середньоарифметичний бал зріс у всіх групах дітей у порівнянні з констатувальним дослідженням. Оцінці нормотипового розвитку після формувального експерименту (M±SD $R_{EГ}$=60,8±2,0) максимально відповідали респонденти із дислалією (60,2±3,6), заїканням (57,7±8,2), дещо менше – з ринолалією (52,7±9,9) та найменше – з дизартрією (36,4±10,7).

Таким чином визначені показники дослідження доводять ефективність корекційно-навчально-розвиткової роботи, яка підняла рівень сформованості семіотичної складової мовлення на 22,8 % в значного відсотка респондентів із логопатологією ($V_{EГ}$ 53,7 % < $R_{EГ}$ 76,5 %), а саме: в осіб із дислалією ($V_{EГ}$ 75,5 % > $R_{EГ}$ 98,1 %), заїканням ($V_{EГ}$ 55,0 % > $R_{EГ}$ 85,0 %), з ринолалією ($V_{EГ}$ 35,7 % > $R_{EГ}$ 71,4 %) та дизартрією ($V_{EГ}$ 0 % > $R_{EГ}$ 14,3 %). Це підтверджує мовленнєво-мовну компетентність дітей та їх готовність навчатися в закладах загальної середньої освіти. Показники середнього рівня понизились на 12,9 % у всіх групах дітей ($V_{EГ}$ 33,1 % > $R_{EГ}$ 20,2 %), окрім респондентів з дизартрією, в котрих цей результат збільшився на 15,6 % ($V_{EГ}$ 54,5 % > $R_{EГ}$ 70,1 %). Додатково визначено, що низький рівень скоротився у всіх групах дошкільників на 9,9 %, ($V_{EГ}$ 13,2 % > $R_{EГ}$ 3,3 %) у порівнянні із констатувальним дослідженням.

Незважаючи на карантинні обмеження та військовий стан корекційна навчально-розвиткова робота з дітьми з порушеннями мовлення, котрі потребували логопедичної та психологічної допомоги не припинялась. Це дозволило значно вплинути на їх загальний розвиток і підготувати до навчання в заклади загальної середньої освіти.

Перспективою подальших досліджень є вивчення динаміки розвитку психологічної складової мовлення, результати якого дадуть змогу виявити проблеми когнітивної, мотиваційної, емоційної підсистем та їхній вплив на розвиток рівнів мовлення.

7. Висновки

Теоретичний та експериментальний аналіз дають підставу для наступних висновків:

1) формування семіотичної складової мовлення у дітей старшого дошкільного віку з логопатологією – це цілеспрямована та послідовна педагогічна робота, яка передбачає використання спеціальних педагогічних методів та прийомів враховуючи потенційні можливості дитини;

2) корекційна навчально-розвивальна робота з формування семіотичної складової мовлення має реалізовуватись поетапно на пропедевтично-ґрунтовному, варіативно-послідовному та мовленнєво-активному етапах роботи;

3) результати експериментального вивчення доводять позитивну динаміку з розвитку семіотичної складової мовлення в більшості досліджених дітей із порушеннями мовлення. Корекційна навчально-розвивальна робота дозволила покращити рівні мовлення: фонематичний, а саме *фонематичне сприйняття:* диференціювання близьких за звучанням звуків, виділення звука з групи звуків, або в слові; *фонематичний аналіз:* виявлення різних звуків у слові чи їх кількості; *фонематичне уявлення:* зіставлення звука з назвою предмета; лексичний: імпресивне (розуміння слів) та експресивне (активне вживання під час спілкування слів різних частин мови, синонімів, антонімів, із переносним значенням, багатозначних) мовлення; граматичний: розуміння граматичних конструкцій; правильне

утворення слів, побудова речень; складання зв'язних переказів; уживання в мовленні займенників; узгодження слів у роді, числі, відмінку; просодичний: інтонації, модуляції, сили, темпу, ритму мовлення.

Конфлікт інтересів

Автор декларує, що не має конфлікту інтересів стосовно даного дослідження, в тому числі фінансового, особистісного характеру, авторства чи іншого характеру, що міг би вплинути на дослідження та його результати, представлені в даній статті.

Фінансування

Дослідження проводилось без фінансової підтримки.

Доступність даних

Рукопис не має пов'язаних даних.

Використання засобів штучного інтелекту

Автор підтверджують, що не використовував технології штучного інтелекту при створенні представленої роботи.

Література

1. Bielova, O., Konopliasta, S. (2023). Description of kinesthetic and kinetic motor praxis in older preschool children with logopathology. Pedagogy of Physical Culture and Sports, 27 (5), 386–395. https://doi.org/10.15561/26649837.2023.0505

2. Bielova, O., Konopliasta, S. (2023). Functionality of oral and articulatory praxis in older preschool children with logopathology. Child`S Health, 18 (6), 410–416. https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.6.2023.1627

3. Martynenko, I. V. (2016). State of Communication Activity of Elder Preschool Children with Developmental Language Disorders. International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies, 3 (1), 68–79. https://doi.org/ 10.5604/23920092.1207089

4. Соботович, Є. Ф. (2015). Вибрані праці з логопедії. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 308.

5. Пантюк, Т. (2016). Розвиток як важливий компонент підготовки дитини до школи. Гірська школа українських Карпат, 14, 105–108.

6. Калмикова, Л., Харченко, Н., Кючуков, Х., Мисан, І. (2022). Вплив мовленнєво-мовної компетентності дошкільників на успішність подальшого оволодіння L1 і розвитку мовлення в школі: результати порівняльного психолінгвістичного аналізу. Preschool Education: Global Trends, 2, 7-37. https://doi.org/10.31470/2786-703X-2022-2-7-37

7. Bazyma, N., Zdanevych, L., Kruty, K., Tsehelnyk, T., Popovych, O., Ivanova, V., Cherepania, N. (2020). Formation of Speech Activity in Older Preschool Children with Autistic Disorders Formation of Speech Activity in Older Preschool Children with Autistic Disorders. BRAIN. Broad research in artificial intelligence and neuroscience, 11 (3), 107–121. https://doi.org/10.18662/brain/11.3/112

8. Бєлова, О. (2023). Мовлення дітей шести років з логопатологією: Особливості та стан розвитку. Psycholinguistics, 34 (1), 50–84. https://doi.org/10.31470/2309-1797-2023-34-1-50-84

9. Bielova, O. (2023). Neuromotor functionality of speech readiness for school in older preschool children with logopathology. Life Span and Disability XXIV, 26 (2), 165–196. https://doi.org/10.57643/lsadj.2023.26.2_07

10. Lyndina, Y., Soloviova, T., Tkachenko, L., Bielova, O., Lisova, L., Buhera, Y. (2023). Logopedic Technologies in Work with Children with Special Educational Needs. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14 (3), 210–223. https://doi.org/10.18662/brain/14.3/471

11. Pakhomova, N., Baranets, I., Okhrimenko, I., Rudenko, L. Stakhova, L., Moroz, L. (2023). Utilizing specialized knowledge during correctional education with older preschool children with speech disor- ders. Revista Conrado, 19 (91), 474–483.

12. Ribtsun, Y., Bielova, O., Korolenko, V., Bolotnykova, T., Govorun, O., Myttseva, O. (2023). Personality Development in the Paradigm of Current Neuropedagogy. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14 (4), 388–403. https://doi.org/10.18662/brain/14.4/512

13. Iuzzini-Seigel, J. (2021). Procedural Learning, Grammar, and Motor Skills in Children With Childhood Apraxia of Speech, Speech Sound Disorder, and Typically Developing Speech. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 64 (4), 1081–1103. https://doi.org/10.1044/2020_jslhr-20-00581

14. Klassen, R., Lundquist, B., Westergaard, M. (2022). L1 Grammatical Gender Variation through the Representation in the Lexicon. Journal of Psycholinguistic Research, 52 (2), 359–380. https://doi.org/10.1007/s10936-022-09867-7

15. Siemons-Lühring, D. I., Hesping, A. E., Euler, H. A., Meyer, L., Gietmann, C., Suchan, B., Neumann, K. (2023). Spelling Proficiency of Children with a Resolved Phonological Speech Sound Disorder Treated with an Integrated Approach – A Long-Term Follow-Up Randomized Controlled Trial. Children, 10 (7), 1154–1169. https://doi.org/10.3390/children10071154

16. Aishwarya, N., Deborah, D. R. (2020). Comparison of Narrative Comprehension and Inference-Making Ability in Native Tamil Speakers in Monolingual and Bilingual Context. Journal of Research in Childhood Education, 35 (4), 616–630. https://doi.org/10.1080/02568543.2020.1810181

Received date 09.01.2024
Accepted date 23.02.2024
Published date 29.02.2024

Бєлова Олена Борисівна, доктор педагогічних наук, доцент, кафедра логопедії та спеціальних методик, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, Україна, 32300
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6162-4106
E-mail: alena.bielova77@gmail.com